

З'явившись в 1999 р., погодні похідні фінансові інструменти в даний час інтенсивно використовуються іноземними компаніями для зниження ризику, який пов'язаний зі змінами погодних умов. Нині, його активними учасниками вже є найбільші енергетичні компанії, хедж-фонди, комунальні підприємства, страхові та перестраховальні компанії, пенсійні фонди, а також великі виробники сільськогосподарської продукції тощо.

Література:

1. Cao, M. and J. Wei, «Pricing the Weather,» Risk, May (2000), 67–70.
2. Challis, S., «Bright Forecast for Profits,» Reactions, June (1999).
3. Felix Carabello, «Introduction To Weather Derivatives»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.investopedia.com/articles/optioninvestor/05/052505.asp>.
4. Офіційний сайт Чиказької товарної біржі: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.cmegroup.com/weather.
5. Офіційний сайт Асоціації з управління погодними ризиками: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Weather Risk Management Association.

Оксана КУЗІВ

Тернопільський національний економічний університет

МІСЦЕ ПАБЛІК РІЛЕЙШИНЗ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Динамічні процеси глобалізації та посилення конкурентної боротьби, що спостерігаються на національному та глобальному рівнях, здійснюють відчутний вплив на інвестиційний потенціал підприємств, їх інноваційну активність, а також здатність ефективно поширювати інформацію про досягнення серед стейкхолдерів для їх подальшого залучення та підтримки згаданих видів діяльності. У цих умовах особливої ваги набуває необхідність побудови дієвої системи комунікацій між підприємством та зовнішнім середовищем, яка повинна виступати інструментом взаємодії та адаптації до сучасних вимог ринку. Успішний світовий досвід використання ПР (Паблік Рілейшинз) у сфері інвестиційної й інноваційної діяльності підприємств свідчить про те, що саме інструменти ПР можуть сприяти ефективнішій роботі підприємств у цих напрямках.

Важливим джерелом розвитку будь-якої країни, в тому числі України, є інвестиції, тобто довготривалі капітальні вкладення у підприємства різних галузей; бізнесові проекти; соціально-економічні програми та ініціативи. На сьогодні, сформувався окремий напрям участі ПР в інвестиційному процесі, який дістав назву інвестор-рілейшинз (ІР).

Найвідоміший напрям ІР – це робота на фондовому ринку з цінними паперами, тобто, документами, які засвідчують майнове право. Цінні папери є досконалою формою існування капіталу, через які реалізується значна частка інвестування. Саме через них здійснюється перерозподіл капіталу між галузями, територіями, суб'єктами ринку та верствами населення [1, с. 81]. Обов'язковою умовою фондового (інвестиційного) ринку є забезпечення його прозорості та інформативності, досягненню чого сприяє інвестор-рілейшинз.

Ефективність залучення інвестицій до підприємства в значній мірі залежить від ІР-технологій. Саме останні доносять до потенційних інвесторів інформацію, яка покликана переконати в інвестиційній привабливості підприємства, акцентуючи увагу на його надійній репутації та хорошому іміджі.

Заходи інвестор-рілейшинз орієнтуються і на роботу з інвестиційними компаніями, які хочуть вкласти свої ресурси у прибутковий інноваційний бізнес. В інвестиційних пропозиціях важливо продемонструвати підприємству перспективи співпраці з компаніями, можливості розв'язання певних соціальних проблем інноваційного характеру. Тому ІР-акції спрямовуються не лише на керівництво, а й на стейкхолдерів: акціонерів, працівників, мешканців прилеглому району, представників місцевої влади тощо. Встановленню взаємовигідних відносин підприємства з інвесторами, партнерами сприяє постійне взаємне інформування про планові зміни, прагнення робити бізнес прозорим і передбачуваним, готовність попереджати можливі конфлікти і зміцнювати взаємодовіру.

Як показує практика, стабільний статус на інноваційно-інвестиційному ринку мають ті підприємства, що постійно співпрацюють з ІР-структурами, які забезпечують їм привабливе інформаційне тло, завдяки чому вони набувають відповідного соціального статусу [1, с. 84].

Нерідко під час співпраці із зарубіжними інвесторами необхідно боротися з їхньою настороженістю через нестабільність в економіці, соціальній сфері та екології. Саме засобами паблік рілейшинз їх можна переконувати, що з відмінностями бізнесової практики, стилів ділового життя та пов'язаними складнощами можна впоратися, а в подальшому опанувати місцевий ринок та досягнути бажаних результатів.

Неабиякі труднощі для зарубіжних інвесторів пов'язані з багаторівневою системою прийняття рішень та погоджень, а раціоналізувати свої дії в цій ділянці допоможе їм співпраця з ІР-структурами. Інвестиційна активність залежить також від налаштованості на співпрацю з інвесторами керівників підприємств, управлінців, відкритості інвесторів для громадськості та суб'єктів ринку. Допомогти виробити відповідну культуру поведінки покликані локальні та національні ІР-проекти у інвестиційно-інноваційних галузях економіки [2, с. 117].

Отже, грамотне застосування інструментів паблік рілейшинз в інвестиційній діяльності підприємства дозволяє створити підґрунтя для побудови гнучкої та дієвої системи комунікацій між підприємством і стейкхолдерами, в рамках якої засобами переконливого спілкування та

взаємодії досягаються цілі формування бажаної громадської думки та переконання щодо успішності, перспективності та привабливості підприємства з точки зору інвестування та інноваційної активності.

Література:

1. Ступницький О. І. Особливості використання інструментарію PR для стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності / О. І. Ступницький // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 9. – С. 77–85.

2. Ягельська К. Ю. Місце та роль PR у бізнес-комунікаціях / К. Ю. Ягельська // Економіка промисловості. – 2007. № 3 (38). – С. 115–120.

Павло ЛУЦІВ

Тернопільський національний економічний університет

РЕАЛІЇ УКРАЇНСЬКОГО РИНКУ ІРО У СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЯХ

Трансформація економіки України зумовлює фондовий ринок до мобілізації тимчасово вільних коштів населення та господарюючих суб'єктів, перерозподілу цих коштів у ті сектори економіки, що потребують додаткового фінансування для подальшого розвитку. Тому популяризація проведення ІРО українськими компаніями призводить до сприяння інтернаціоналізації та підвищення ліквідності фондового ринку зростання капіталізації компаній. У «Комплексній програмі розвитку фінансового сектору України до 2020 року», затвердженій Постановою Правління НБУ від 18.06.2015 року за № 391, серед ознак системних проблем у фінансовому секторі України вказується на відсутність первинних публічних розміщень (ІРО) акцій українських компаній на місцевих і закордонних біржах протягом 2013–2014 років. Нульова активність ринку ІРО в Україні помітно контрастує зі станом розвитку світового ринку ІРО. Сформувавшись на початку 1980-х рр. під впливом глобалізаційних процесів, світовий ринок ІРО у період з 1997 р. до 2014 р. характеризувався високою волатильністю внаслідок фінансової глобалізації та кризових явищ у світовій економіці. Протягом цього періоду у розвитку світового ринку ІРО чітко проглядалися наступні сучасні тенденції: залежність від темпів зростання світової економіки і поточного стану фінансових ринків, підтвердження чому є фінансова криза 2008–2009 рр., а також боргова криза в ЄС 2011–2014рр.; подвійне лідерство КНР і США (2006–2014 рр.); стрімкий розвиток ІРО внаслідок появи регіональних лідерів серед країн, що розвиваються (зокрема, КНР; Польщі); зростання кількості міжнародних ІРО-угод в результаті міжконтинентальної консолідації біржових платформ, що дозволяє здійснити лістинг цінних паперів паралельно в декількох країнах